

פרשת אמור

משך חכמה ויקרא פרק כב פסוק כו

(כו - לב) וידבר ה' אל משה לאמר, שור וכו' והיה שבעת ימים תחת אמו וכו' ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו וכו' וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם תזבחו וכו' ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל וכו'. הכוונה, דידוע שעניני עבודה זרה היה לההנות להצורות המשפיעים [לפי דמיונם] במסירות נפשם ובשריפת בניהם ובנותיהם, ובהתגודדות ובשריטה - הכלל, להרבות אכזריות ונקימה בנפש האדם. וכמו שאמר הנביא (הושע יג, ב) "זובחי אדם עגלים ישקון". עד שהאיר הקדוש ברוך הוא באור תורתו, אשר צוה מצוות לישראל לתועליותם ולשלמות המציאות - לא לשלמותו, "כי אם צדקת מה תתן לו" (איוב לה, ז) - ולבושו צדקה, הוא נתן ביסודי תורתו חמלה וחינה על נפש האדם בלי הפוגה ובמחלוקות שונות. הכהן - מצוה לקדשו (ויקרא כב, ח), הלוי - לשמחו (דברים טז, יא), הישראלי - לחוננו בהונו (שם טו, ז - ח), ובל ימכר לעבד (ויקרא כה, מב), ואם ימכר באופנים שונים - אז "לא תרדה בו בפרך" (שם פסוק מו). הגר תושב - להחיותו (שם פסוק לה), עבד כנעני - שלא לביישו, הבהמה - שלא לצערה (דברים כב, ד), ואם נאכל בשרה, לא נאכל בלי חמלה, רק באופנים שונים אשר ממעטים צערה רק כצער המות - אשר מזה לא תינצל. ולא נדוש בחסימה (שם כה, ד), ושבייתה לעבד ובהמה (שם ה, ד), ופיקוח נפש דוחה כל התורה (ויקרא יא, ה). הקיצור: כל התורה ומצוותיה מורים חמלה, חנינה, חסד - דרכיו של הקדוש ברוך הוא.

והכפילה התורה אזהרה להקריב קרבנות רק ממינים המצויים, ולא הטריח הקדוש ברוך הוא לצוד במדבר ולהסתכן על זה. ושלא להקריב בעודו יונק בתוך ז' תחת אמו, כי הוא חמל גם על נפש הבהמי [כאשר תמצא נשגבות לחכמי הפילוסופים], ושלא לשחוט אותו ואת בנו ביום אחד. וכבר התעוררו על זה בעלי המדרש (ויקרא רבא כז, יא) "יודע צדיק נפש בהמתו" (משלי כב, י) - זה הקדוש ברוך הוא שכתב בתורתו "שור או כשב" וכו', "ורחמי רשעים אכזרי" (שם שם) - זה המן הרשע (דכתיב ביה - אסתר ז, ד "להשמיד להרוג ולאבד"). כי אין להשם תועליות בזבח ולא חפץ בקרבן, רק עשיית חסד ולכת בדרכיו. ולכן "לרצונכם תזבחו" - שיאמר רוצה אני.

והישמרו בני שלא להורות דבר אכזריות בזה, רק "ושמרתם מצותי ועשיתם אותם וכו' ולא תחללו את שם קדשי", ששמו הטוב מורה על היותו מהוה ומחיה העולמים, ורוצה בקיומם, ואינו חפץ בהשחתת בריותיו חלילה, לחלל שמו הטוב והקדוש. אולם לא תדמו כי אם יקרה שיגזרו עליכם לחלל מצוותי ולבזות כבודי, כי גם אז תיקר נפשיכם - לא כן! "ונקדשתי בתוך בני ישראל", שאתקדש ותמסרו נפשיכם על כבודי, שזה קידוש השם להבורא, שמצוותיו קבועין בנפשותם במסמרות בל ינתקו. שאם המצוה היה באכזריות, היה חלילה חילול השם. אבל כיון שאין זה מסיבות המצוה, רק מרוע בן אדם הרוצה לבזות שמו הקדוש, אז מצוה לקדש שמו ולהעלות כעולה כליל על אש הדת, ולהאיר בזה את עיני ישראל הנשארים איך לעבוד לאדון כל היצורים: